

NIEUWSBRIEF

Kampen, februari 2022
jaargang 52/1

Beste leden,

De dagen worden elke week weer wat langer, op zonnige dagen krijgen we, achter glas en bij de kachel, alweer een voorzichtig voorjaarsgevoel. De druif is gesnoeid, de knoppen in de magnolia zijn veelbelovend en de uitvoering van de nieuwe tuinplannen wordt voorbereid, want achter glas kan volop gezaaid worden.

Net als tuinieren is ook het organiseren van het activiteiten- en lezingenprogramma van onze vereniging vooruitzien. Maar helaas maakt de pandemie dit onmogelijk.

Het Bestuur heeft met veel plezier een feestelijk programma voor de viering (gepland op 13 december 2021) van het 100-jarig bestaan van de Kamper afdeling van Groei & Bloei voorbereid. Maar ook hier was de pandemie de spelbreker. Maar het draaiboek voor de jubileumviering ligt klaar. Helaas

kunnen we nog geen nieuwe datum vastleggen, omdat onze viering in een ontspannen sfeer moet kunnen plaatsvinden, zonder corona-beperkingen en dreiging van besmetting. Jammer genoeg beschikt de vereniging niet over een glazen bol.

Helaas kunnen we u nog geen lezingen bieden, maar zodra het mogelijk is, nodigen we u graag uit, zodat we elkaar weer kunnen ontmoeten en ervaringen kunnen delen.

Wel wordt op zaterdag 9 april 2022 een plantenruil bij Kringloop Kampen georganiseerd. Mocht u stekken willen afstaan of ruilen, dan wordt dat zeer gewaardeerd. De plantenruil in oktober 2021 is zeer goed bezocht.

Tevens zou het mooi zijn wanneer – eind juni – een open-tuinen-dag georganiseerd kan worden.

Bij het rondbrengen van de kerstchocolade zijn veelbelovende tuinen opgevallen. Daarbij is de grootte van de tuin ondergeschikt, want het draait om de aandacht en passie die een tuin uitstraalt. Het was bij onze wandel- en fietsroutes en autoritjes duidelijk dat onze vereniging bestaat uit groen- en tuinliefhebbers.

Als u uw tuin voor één dag wilt openstellen, kunt u mailen naar info@kampen.groei.nl.

De ledenvergadering zal ook in 2022 niet fysiek plaats kunnen vinden. Medio februari 2022 ontvangt u het jaarverslag over 2021 via de mail, waarna u 10 dagen de tijd hebt om te reageren.

Laten we hopen dat we binnenkort kunnen opstarten met onze activiteiten.

De Landelijke Vereniging van Groei & Bloei voert in 2022 vanwege het 150-jarig bestaan een nieuw logo!

Namens het Bestuur van Groei & Bloei, afdeling Kampen,
Alie Rijpma, voorzitter

DE NADERENDE LENTE

De winter laat het dit jaar tot nu toe afweten. In de natuur is al goed te zien dat de lente staat te springen om ons land binnen te trekken. Knoppen van bomen worden al steeds dikker en voorjaarsbloeiers laten hun bloemen al weer zien. Dat kan in maart nog wel afgestraft worden. Zie het artikel "**maart roert zijn staart**".

In het voorwoord zien we bovenin een al prachtig bloeiende Helleborus. Overal zien we ze al in knop of reeds bloeiend. Er zijn heel veel soorten Helleborussen. De bekendsten zijn cultivars van Helleborus orientalis. Die zijn echt prachtig. Maar ook de botanische soort Helleborus foetidus is erg mooi. Deze zaait zich ook prima uit en komt op allerlei plekken tevoorschijn.

De tweede foto in het voorwoord is van een Magnolia. De bloemknoppen zijn vorig jaar al gevormd. Als het zacht weer blijft zullen ze zich in de eerste helft van maart ontplooiën.

En dan de toverhazelaar (Hamamelis) op de derde foto van het voorwoord. Wat een prachtige struik is dat toch. Met zijn oranje bloemen steelt deze struik zeker de show. Ook de gele en rode soorten zijn erg mooi.

Maar er is nog veel meer te genieten. Wie kent er de prachtige winterakonieten (Eranthis hyemalis) niet. Deze stinzenplant uit de ranonkelfamilie bloeit vaak al in januari en elk jaar komen er meer.

Krokussen die als eerste bloeien zijn de botanische krokussen. (Crocus species) Die vermeerderen zich erg snel. Een heel grasveld, maar ook een border kan in het vroege voorjaar bezaaid zijn met de tere bloemen. Op de foto ziet u er een paar in het

mos staan, wat door de zachte winter welig tiert.

En dan zijn er de sneeuwkllokjes. (Galanthus nivalis) Die zie je nu overal. Er zijn erg veel

soorten van. Ze zijn bijna allemaal mooi. Geleidelijk aan breiden ze zich uit en kunnen zo een hele oppervlakte bedekken.

De narcis wil ook niet achterblijven. Er is er in mijn tuin altijd één die als eerste bloeit. Uitbreiden doet hij zich niet, maar jaar na jaar is hij present en bloeit als eerste narcis in de tuin.

Ook katjes zijn er al weer te bewonderen. De katjes van de hazelaar hangen al enige tijd aan de boom en ook een enkele wilg pronkt met katjes die weer een heel andere vorm hebben.

Het grootste deel van de tuin wordt echter nog gedomineerd door uitgebloeide planten. Maar die hebben ook nog veel nut als schuilplaats voor vele kleine diertjes en als voedselbron.

Het puttertje op de foto kan nog heerlijk genieten van de zadjes van uitgebloeide planten. Haal die planten dus niet te snel weg. Wie weet wat voor weer er nog aankomt.

De foto's bij het voorwoord zijn gemaakt door Alie Rijpma; de foto's in het bovenstaande artikel waar JBJ 22 op staat door Joop Hollander. De anderen zijn uit mijn tuin. (Kees Terlouw)

Pulmonaria (longkruid)

Pulmonaria is een erg sterke blad- en bloemplant die in Limburg nog in het wild voorkomt. Verder als stinzenplant op voedselrijke gronden onder loofhout. Het is ook een erg goede bodembedekker voor schaduwrijke plekken. In het voorjaar hebben ze wel graag licht. En slakken houden er niet van! De enige kwaal die ze hebben is dat er nog wel eens meeldauw optreedt. Dat gebeurt alleen als het te droog en te warm is. Snijdt u de bladeren van de plant dan komen er al gauw mooie nieuwe. Ze bloeien met mooie roze tot paarse bloemen waar bijen gek op zijn. Een greep uit de vele selecties.

Als eerste bekijken we de Pulmonaria saccharata "**Reginald Kaye**". U ziet dat ook in niet bloeiende staat de plant er prachtig uit ziet. Uit roze knoppen komen paarsblauwe bloemen.

Dan de Pulmonaria "**Elworthy Rubies**". Bloeit al erg vroeg (soms al in januari) met zalmroze bloemen. De bladeren zijn vrij groot. Het is een selectie uit Somerset.

De Pulmonaria augustifolia "**Blue Ensign**" bloeit inderdaad schitterend

blauw. Het blad heeft echter geen vlekken, maar kan wel goed tegen de zon.

De Pulmonaria "**Benediction**" bloeit ook blauw, maar de knoppen zijn roze. Breidt zich wel erg snel uit.

En tot slot de Pulmonaria "**Mrs Kittle**" die bleekroze begint te bloeien, dan verkleurt naar melkweit en tenslotte bleekblauw wordt. Erg mooie en compact bloeiende plant.

Foto's: "**De Hessenhof**" Ede. (met toestemming)

DE CLEMATIS

deel 4 De Viticella groep

De Viticella groep bestaat uit klimmers met kleine bloemen. Ze bloeien echter wel zeer rijk en vaak ook lang: van juni – oktober.

De snoei moet in februari gebeuren. De planten worden dan teruggesnoeid tot ongeveer 20 cm! Er zijn vele prachtige soorten te verkrijgen. Ze zijn nauwelijks gevoelig voor verwelkingsziekte en worden 2,5 tot 3,5 meter hoog.

Clematis Viticella "Betty Corning"
Heeft een lavendelkleurig klokje.
Prima geur. Bloeit van juni – september.

Clematis Viticella "Black Prince" bloeit donker wijnrood en bloeit van juli – september.

Clematis Viticella "Etoile rose" bloeit van juli tot september met rozerode kelkblomen.

Clematis Viticella "Margot Koster" bloeit van juni tot september met vele dieproze open middelgrote bloemen.

Clematis Viticella "Mme Julia Correvon" bloeit van juli tot september met kersrode kleine bloemen.

Clematis Viticella "Odoriba" bloeit van juni tot september met rozerode knikkende bloempjes.

Clematis Viticella "Pernille" bloeit wit met paars van juni tot september met mooie open bloemen.

Clematis Viticella "Polish Spirit" heeft vrij grote donkerviolette bloemen. Bloeit van juli tot oktober.

Clematis Viticella "Sea Breeze" bloeit van juni tot september met licht violette bloemen.

Clematis Viticella "Wonderful" bloeit van juli tot september met rozerode bloemen.

*Foto's van de Clematissen zijn met toestemming van kwekerij **"De kleine Plantage"** uit Eenrum geplaatst.*

Tuincentrum H. Palland

Meer dan veertig jaar was Tuincentrum H. Palland een begrip in Kampen. Vele mensen hebben er prachtige planten en tuinmaterialen op de kop kunnen tikken. Maar afgelopen december is Henk gestopt met zijn bedrijf en heeft Kampen verlaten. Henk Palland was een trouwe sponsor van onze vereniging. Door middel van een vast bedrag per jaar, maar ook door het goedkoop beschikbaar stellen van vele planten die tijdens lezingen verloot werden. Onze voorzitter heeft Henk hartelijk bedankt voor de zeer goede samenwerking en hem chocolade en een bedankkaart aangeboden. Henk is ook bijna 50 jaar lid geweest van Groei & Bloei. We wensen Henk een erg fijne tijd in het hoge noorden.

MAART ROERT ZIJN STAART

Ook al is het nog maar februari, we kijken toch al uit naar de eerste lentemaand. Maar maart is een hele wispelturige maand. Soms is het nog compleet winter, maar soms ook bijna zomers. Het kan alle kanten op. Zo herinner ik me maart 1972 nog heel goed. Vanaf 10 maart stroomde met een harde wind ijskoude lucht uit Scandinavië ons land binnen met een dik pak sneeuw. Daarna werd het stralend zonnig met een prachtige donkerblauwe lucht. Er lag een krachtig hogedrukgebied boven Finland. Dat trok daarna naar de Balkan. De wind draaide van het noordoosten naar zuid tot zuidoost en de temperatuur ging omhoog. Tot bijna eind maart was het zeer zacht en zonnig weer. Niet meer die strakblauwe lucht, maar blauw met sluierbewolking.

En dan heb je maart 2005! Begin maart ging het gigantisch sneeuwen. Er kwam een bijzonder dik pak te liggen. Op sommige plekken een halve meter dik! Boven die sneeuw werd het ijskoud. Het vroom een paar nachten rond de 20 graden! Die sneeuw was zomaar niet weg. Na het midden van de maand kwam de temperatuur weer boven de 10 graden uit.

De koudste maand maart hebben we niet meegemaakt. Die was in 1845. De maand begon ijskoud met 9 ijsdagen op een rij. Soms bleef het overdag meer dan 5 graden vriezen. Maar vanaf 12 maart werd het nog erger. Met een harde noordoostenwind werd het bitterkoud met in de nacht vorst tussen -13 en -21 graden. Ook overdag vroom het soms meer dan 10 graden! Dat kunnen we ons nu niet meer voorstellen, maar toen eigenlijk ook niet. Zo bijzonder was die maand. Je kon met paard en wagen van Kampen naar Enkhuizen rijden. Vanaf 19 maart kwam de temperatuur

overdag eindelijk weer boven nul, maar in de nachten vroom het nog hard. De 22^e ging het regenen, maar op Paaszondag de 23^e werden er op het IJ bij Amsterdam paaseieren op het zeker 30 cm dikke ijs gegeten.

Dan hebben we tegenwoordig veel zachtere maartmaanden, al kan het soms nog behoorlijk vriezen en zit er nu en dan nog een koude maartmaand tussen. Overdag is het soms al behoorlijk warm met als topverleden jaar toen het op 31 maart meer dan 25 graden werd! De foto is van de dag erna. Hieronder een paar grafiekjes.

Weerstation - Temperatuur maximum hoogste - maart (°C)
2010 t/m 2021

Weerstation - Temperatuur minimum laagste - maart (°C)
2010 t/m 2021

DIVERSEN

Gardenista

Hopelijk gaat Gardenista dit jaar wel door. Het 5-daagse festival is gepland van 25 tot en met 29 mei op de historische buitenplaats "Den Alerdinck" in Laag Zuthem.

Floriade

Op 14 april 2022 hoopt de Floriade haar poorten te openen in Almere. Er zal daar een half jaar lang genoeg te beleven zijn.

(Klik op Gardenista en/of Floriade voor meer informatie)

Plantenruil

Dit jaar hopen we zoals u in het voorwoord al kon lezen weer een plantenruil te houden en wel op zaterdag 9 april bij de Kringloopwinkel aan de Ambachtsstraat 3 te Kampen.

U kunt uw overbodige planten inruilen voor andere planten naar uw gading. Het is altijd erg gezellig! Op de foto ziet u dat er genoeg planten te ruilen zijn. De plantenruil begint om 10 uur.

Afknippen blad Helleborussen

Om te genieten van de Helleborus is het verstandig om oud blad weg te knippen. Wanneer dat moet ziet u als u op de volgende link klikt en dan de video start:

[Video Helleborus knippen](#)

Plantenruilgroep op Facebook

Wilt u buiten de plantenruildagen om aan nieuwe planten komen? Of heeft u zelf planten over? Dan is het een goed idee om lid te worden van de plantenruilgroep.

Als u daar lid van wilt worden ga dan naar de volgende webpagina:

<https://www.facebook.com/groups/1520156894821362>

Ook als u niets aan te bieden hebt, kunt u rustig lid worden. Wie weet is er iets van uw gading bij!

Foto's uit eigen tuin

Heeft u ook foto's uit uw tuin? Het zou mooi zijn als we mee kunnen genieten. Stuur de foto's op naar groeibloeikampen@ziggo.nl met vermelding van "nieuwsbrief". Als het ook op de website geplaatst mag worden zet u dat er dan ook bij?

PUZZELPAGINA

De oplossing van de puzzel uit het septembernummer was: **Osmose en zygoot.**

De nieuwe puzzel: Hieronder staan drie beschrijvingen van een plant. (Bron: Website van "De Hessenhof") Welke planten worden hier beschreven?

1. De meest indrukwekkende bladplant die we in ons klimaat kunnen kweken, als er maar genoeg vocht is en 's winters goed gedekt wordt. De sensatie voor iedere plantenliefhebber die voor het eerst naar de Engelse tuinen gaat kijken. Bijna iedereen onder ons is daar wel gefotografeerd onder zo'n reusachtig .....-blad. De plant komt overigens uit Zuid-Brazilië en dat betekent dat we hem flink af moeten dekken. Snijdt voor de winter het enorme blad af en leg het over de kroon. Als het heel koud wordt gooien we daar nog één of twee kruiwagens blad bovenop. Je hoeft dit dek in de lente niet te verwijderen. De enorm krachtige scheuten komen er gemakkelijk doorheen en het zorgt meteen voor voeding.

2. Een enorme familie, die over de hele wereld voorkomt. Er schijnen wel 800 soorten bekend te zijn. Ze zijn snel herkenbaar aan de drietallige, klaverachtige blaadjes. Velen zijn knolvormig en komen uit warmere gebieden. In Nederland kennen we natuurlijk de prachtige Witte ..... die vooral in het oosten van het land in loofbossen voorkomt. Daarvan kweken we een mooie, roze bloeiende selectie. Vroeger werd hier ook een purperrode variëteit van gekweekt, maar die is kennelijk verloren. Verder kweken we nog een paar winterharde, bodembedekkende soorten uit andere landen. Deze verlangen een koele niet te droge plek in de schaduw.

3. Knolvormend gewas met mooie pijlvormige bladeren die bij sommige soorten al voor de winter verschijnen en dan ook goed wintergroen blijven. Ze groeien het beste op humeuze gronden in de schaduw. Daar ze 's zomers afsterven wordt droogte in de zomer goed verdragen, waarna ze in de nazomer ineens weer opvallen door hun rijk dragende trossen met oranje vruchten. Zeer waardevol omdat hun groeiseizoen 'omgedraaid' is. Midden in de winter zien ze er met hun gemarmerde blad fantastisch uit. Let wel op waar je ze plant, want je krijgt ze bijna niet meer weg. Elk klein knolletje wat afbreekt wordt weer een nieuwe plant en ze zitten vaak best diep.

Colofon

Secretariaat

Groei & Bloei/K.M.T.P. afd. Kampen e.o.
Mevr. A. Hollander
Toon Slurinkhof 73, 8264 DH Kampen
info@kampen.groei.nl

Bestuur

Voorzitter: Alie Rijpma 038 3311686
Secretaris: Aletta Hollander 06 25057836
Penningmeester: Jaap Verkerk 038 3447673
Leden: Margreet ten Hove en Kees Terlouw

Kopij voor Natuurlijk Kontakt

Tekst kan aangeleverd worden bij Kees Terlouw. Graag per e-mail:
kees.terlouw@gmail.com

Website: <https://kampen.groei.nl/home/>

Lid van Groei & Bloei! Groei & Bloei is de leukste groenvereniging van Nederland. Misschien is het een leuk idee om iemand een lidmaatschap cadeau te geven? Let dan op de aanbiedingen in het tijdschrift Groei & Bloei of tijdens een evenement. Het nieuwe lid is dan tevens de gelukkige ontvanger van het tijdschrift en krijgt korting op cursussen, workshops en kan bijvoorbeeld meedoen met de tuinexcursies. Aanmelden en opzeggen doet u bij de ledenadministratie in Zoetermeer. Zie informatie in het tijdschrift of ga naar <http://www.groei.nl>

Korting op vertoon van ledenpas: "Wildkamp" IJsselmuiden

Voor lidmaatschap, landelijke informatie en evenementen in de omgeving:
<http://www.groei.nl>

Foto: Gonny Sleurink-Dirkmaat

Sponsors

Het adres voor uw complete oogzorg

*Buiten- en binnen zonwering,
garagedeuren en dakramen*

+ *Diertotaal: een prachtige dierenwinkel in Kampen*

Bloembinderij Vrooland
Voor bloemen, planten en potterie